

L'IGNORANCIA

REVISTA CRÓNICA

ORGA Y XEREMIES DE VARIES SOCIETATS DE MALLORQUINS.

A Palma, cada número..... 0'05 cén.s pta.
 A domicili. Es trimestre..... 0'65 »
 Un any..... 2'50 »
 Per dotzenes..... 0'45 »
 Num. s'atrasats des 2.º tom..... 0'06 »
 Id. id. des 1.º tom..... 0'07 »

SONARÀ CADA DISSAPTE COM HA SONAT FINS ARA
 SI TÉ VENT Á SA FLAUTA.

ADMINISTRACIÓ: CADENA DE CORT, N.º 11.

Fóra Palma. Dins Mallorca: 3 mesos..... 0'85
 1 any..... 3'25
 Dins España: 3 mesos..... 1'00
 1 any..... 3'50
 A Ultramar y s'Estrangè: 3 mesos..... 1'00
 1 any..... 5'50

DESEQUILIBRIS.

Lo promès sia atès, encara que no se practich molt, nòltros no deixam ses carreres véyes: à s' article *Eureka* que fa part des ramellet que demunt es mateix assumto mos hem proposat escriure y publicá amb punts y amb hòres, prometerem trèure à ròtlo aquest, qu'alla vá:

No hey ha remey... una còsa desequilibrada no s'aguanta: tractantsè de còsa que per essè de durada haja de conservá s'equilibrament: un quintá de tafona, un canó d'artilleria, un llingòt de ferro de qualsevòl manera caygan en tèrra allà se quedan clavats y allà no es batejan. Però tractantsè d'altres ramès, s'hi ha d'aná amb molt de señy, y tot s'ha de posá de mòdo y de manera, qu'estiga *firme*, que no fluxeïtx per cap banda, ni esqueix, ni fassa cruys; amb una paraula, *equilibrat*, que ses fòrses encontres romanguen de mòdo qu'una no empennga més que s'altre, y que puga du es pès que li carregarán. Hey ha homos que pòren suspendre demunt ses espatles, quatre quintás, y à altres, una quarta part los esclafa. Hey ha persona que viu amb quatre reals diaris, y altre ha menesté quatre duros. Tenim poblacions qu'amb una ó dues Societats de crèdit en tenen de sòbres, y à altres per deù hey ha pastura. Seria un gròs desbarat volè que tothom agontás quatre quintás, ó que ningú pogués dú més pès que quatre arròves; que tots per viure haguessen de gastá quatre duros, ó no més qu'una pesseta; y qu'à totes ses poblacions no més hey pogués havè dues Societats de crèdit, ó per fòrsa n'hi hagués d'havè deù... ¡ja hey estariam ben posats! Segons s'atlòt ses jugnetes.

¡Ydò! d'aquesta perfectíssima igualdat que no sabèm si li hem de dí imitativa, ó de fé sa monèya; d'aquest esperit d'enginy y de conveniència, ha nascut una gròssa burrada; s'ha format sens mirá lluný un edifici molt mal engarbullat, y quant la gent se pensava tocá amb un dit al Cèl, s'ha trobat amb un *desequilibri* complet, que sòls els coneixedors

de tals magañes han vist, fins à l'hòra present, qu'els primers cruys y esqueixaments, son de bona casta, d'aquells qu'amenassan ruina, y ruina que no s'atura amb tirants, ni coues d'oroneïlla, perque amòlla tot à la una, perque ses fòrses estan en complet *desequilibri*.

Ja sabèm, que molts d'aquests constructòs, riuran en lletgí axò... (si heu lletgeïxan)... però sapigan y entengan, que ni per una còsa ni altre deixarèm nòltros de dirhó: y Deu vulga que ses riayes no vengan à plorayes, y tots ballèm à semblant ball, que tot podria essè.

Quant es guañy p'es trabay intelectual ó material, no está en proporció de sa feyna y des subó derramat: quant es benefici de sa ganancia está en desproporció de sa feyna féta per obtenirló: quant qui més trabaya manco té, y qui manco fa més guaña: quant allà ahont hey ha pochs doblés no n'hi entran, y allà ahont n'hi ha més molts, més n'hi plouen, ó per milló dí, més ni fan caure: quant à n'es dinés se los dona més valo des que tenen, y al trabay se li escatima es just prèu que se li deu... Ja tenim fél es *desequilibri*.

Y que lo *desequilibrat* no aguanta, es còsa que tothom veu, que tothom sap.

Aquest es un assumto molt mal de tractá, es molt calent, flametja, y crema es dits des qui l'tòca: y amb tot coneixement de s'assunto que duym entre mans, creym de necessitat tocarlo, quant no sia més que per doná à coneixe, que fins y tot, nòltros ignorants, mos n'hem temut, y en temps, d'ets esclafits que comensan à retroná de molt enfóra.

Deu mos alibér, de pretení doná ales à n'els qui cridan, y hey pòsan ses mans; Deu mos guard d'ajudá per cap d'estil à n'aquests pòbres errats de contes, que dins es *clubs* cridan per fé afer-ra pilla, p'es camps y sementés pégan fòch à ses garbes, y surten de ses fábriques y tallers cridant que volen part à ses ganancies... Deu no vulga, que may sia tal es nòstro pensament. No, aquest no es es mèdi per obtení lo que sia ó puga essè rasonable: per éll may se podrà aná à una *evolució* profitosa à bé de

lots; per éll sempre s'anirà al resultat desastrós d'una *revolució*, que no es lo mateix; una lletra més dona un sentit contrari.

Es precis tení molt en conta, que sempre qu'els pòbles fan un ó altre desbarat, y comensat es mal d'aturá, en qualsevòl sentit s'hajan axecat, y per qualsevòl motiu hajan fet y realisat una revolució; si s'ecsamina bé, sens passió de cap casta, trobarèm sempre, un fundament, un motiu, un punt de partida, que 'n cert mòdo se pòt casi dí, que lletgemava allò, que 'l pòble feya: may, si está bé, si está content ó conformat, si no li donan motiu, may s'axecará, ni farà rès desastrós: es més, aguanta fins que no pòt pús; encara que també es possible, que qualque vegada li fassan creure, que fent tal ó qual còsa estarà milló, y amb tal sentit l'esplòtan, y éll s'ho creu, y sempre paga es tests romputs: perque d'axò també s'en porian trèure molts de cassos; y nòltros més de dos pichs l'hem vist tot ulsurat y satisfet cridant *vivaaa....!* ó *mueraaaa....!* baratant la còsa d'un dia per s'altra, y tornanthó baratá de seguit, que convenia à qualcú, més qu'à éll... axò son misèries humanes, de les quals may mos ne veurèm vénja: axò forma part, y es un acte de sa comèdia del mon.

Però en lo que no hey ha cap dupte és, en que quant crida y s'amòlla de bònveres, y les fa d'ase y sèca, es quant li tòcan sa bossa de firme, y éll s'en tèm.

Ydò, bònno: de que li tòcan es viu no s'en pòt duptá; y de que s'en comensa à dona conta y rahó, se té à la vista.

Es bramuls que péga, aquí, y allà, y més pròp, y més enfóra, no son crits de rassa quantre rassa, ni de classe quantre classe, ni per drets ni per tòrts, son y rès pús, des qui no té quantre es qui té: y sobre tot, quantre es qui té malament, es dí, quantre es qui éll més coneix que li ha xupat més subó y sustancia: encara que no sàpia fé bé aquests *distingos*, per no errarsè, heu vol agafá tot d'un pich. Es *desequilibri* nios va du-guent vulgues no vulgues à semblant resultat y à tan desesperada consequència.

Que surten, es més curros des ròllo, à demostrà en fets qu'axò que nòltros deym no es vè: que surten deixant ana tota aquesta música celestial de *memòries*, y *reseñes*, y *demonstracions de balances* de caixa, y amb unes bones, y fines, y vertaderes balances de pesa lliures d'arròs ó figues sêques, trègan à llum aquest *cocot cocorum*... ¿voleu posà de messions, y caparro, una dotzena de miñons pintats, títols de valors locals, que no heu fan... ben entès, que no heu fan però en regla, y axí com manan el seté y dècim articles d'els manaments de la Lley de Deu? ¡Qu'han de fé!... ¡si en parlà d'axò es bròu véssa p'es talons! y ben depressa à tapà forats, y corregudes esbutsant sabates.

S'abús des crèdit, s'abús de fundarhó tot demunt éll, s'abús de creure amb una riquesa que no es té, volguentla demostrà, s'abús de doná tant de való, importanci y mèrit als doblés, s'abús de llevá való al trabay esplotantlò, axugantlò, aufegantlò, s'abús de fé poch y cobrà molt, y que qui fassa molta feyna casi no puga viure, y molt ménos avansá, perque altri s'aprofita, y per mil mèdis li estreñy s'argolla axí com vol... son una partida d'abusos que per fòrsa han fét tan espantós *desequilibri*, y per fòrsa mos hau de dú à un desastre.

Hey ha una còsa que may fa traició, y es sa próva més gran per la qual els tribunals pòren fé es descubrimet de la veritat, ó al manco vení en coneixement cèrt de lo vè: es lo que se diu es corcò de sa consciència: perque axò se pinta à sa cara de mòdo tal que no deixa es més petit dupta: uns ó altres saben fingí més ó manco, per temps més curt ó més llarch: però, *finis, finis*, tots acaban danthó à coneixe. ¡May cap criminal ha pogut resistí moltes y llargues pròves de serenitat devant ses séues víctimes! La major part d'ells cauen à sa primera.

Pòt essè que qualcú diga qu'aquest articlet li pareix un poch rivetat de *socialisme*.

Entenguemmós: ¿A que se diu *socialisme*? ¿Qual es es séu vertadé sentit? ¿Aquest esperit que no més té un cayre? Aquesta paraula en té dos molt marcats y bons de coneixe: un p'el qual la societat, pòble, vol més de lo que té y li correspon; y altre p'el qual la mateixa societat, pòble, crida y se resisteix à que li prengan més de lo que pertòca y correspon. Es dí: un esperit d'atach, y un de resistència; y aquí hey ha una retxa molt ben marcada y fácil de coneixe, per borrhada que la tengan. S'esperit de *socialisme* pòt essè un atach molt injust; s'esperit de *socialisme* pòt essè una defèsa molt justa: y com es de moltes castes es desitx per atacá y prendre, molts ets exemples que se li han dat, y cada dia vèu, molts es mèdis p'els quals s'el despuya de lo séu, ó de lo que per éll servía, y molts els mòdos

p'el qual se resisteix à que ley prengan, resulta molt confusa y embolicada sa vertadera interpretació de sa paraula per la que se vol espressá s'esperit *socialista*, concret 'vuy dia esclusivament al més mal y pitjò sentit que se li pòt da: axí es, qu'és molt mal d'entendre lo just, ó lo injust d'ell: no mos entenem: perque cadascú heu mira p'es cayre que li convé; qui està demunt y péga, vol que sia axí com éll tròba qu'ha d'essè, qui està devall y reb, vol que sia axí com éll pensa qu'hauria d'essè.

¡Y mirau de quin mòdo mos trobám entre mans amb un altre *desequilibri* d'idèes, perque no se pòsa clá es fonament d'hont parteixen; coneixem paraules, però no idèes. Quals són ses nòstres creym que no impòrta explicar-les molt, perque vénen, y de fa uns quants anys ben estillades demunt L'IGNORANCIA.

Tornant per acabá... (per 'vuy) referent à l'assunto d'els *desequilibris*, dirèm, que si amb so vestit de doradura falsa se vol tapá una nafra tan lletja y pudenta: ó si amb ses borles d'òr d'aquest mantell tractan de pegá per sa cara de la gent honrada y fanera... ¡ay! no s'espantin de lo que puga vení derrera!... els qui se passetjan amb éll no se creguin, per ara, y sempre, com si fossen inconquistables fortalises. Es doblés y els tresors pòren molt, però no pòren tant com pareix, perque no pòren tot: tots es del mon plegats, no han fét may, ni farán, ni pòren fé, que lo injust, sia just; que lo tòrt, sia dret; que se conserv, s'aguant, y sia de durada llarga lo que per axò haja d'está ben equilibrat, y heu tengan edificat, demunt uns complets *desequilibris*. ¿Voleu llevá aquest *desequilibri*? Matau s'egoisme. S'egoisme modèrn, sa gran ambició del dia d'avuy, sa refinada concupiscència en tot y per tot mos ha duyt à n'aquest punt. Y no hey coneixem altra remey qu'aquell que va preconisá Jesucrist. S'amor à sa *pobresa*, à s'humildat y à sa sencilla vida que professá y estima un ignorant de cò.

TÒNI TRÒ.

A LA VÈRGE DE LLUCH.

Amb l'alegre comparsa
A Lluch partim;
Moreneta molt bella
Allá hey tenim...
Vèrge y Mare Puríssima
Del que jò ador;
Mare també sou méua
Del dols amor.
En dies de ma infancia
Jò ja venía
A rendirvos obsèquis
Vèrge Maria.
Moltes vòltes, Señora,
Vos he admirada:

Petita y moreneta,
Sou agraciada.
Més bella sou encara
Qu' esplandent Sòl
De tots els qui eus invòcan
Sou el consòl,
Sempres, ¡oh! sí, mare méua,
Vos vuy serví,
Mon còr à vòltres plantes
Vench à rendí
Rebeuló com l'ofèrta
Més pura y fina.
No pòt donarvos més
La Seuvatgina.
Amb l'alegra comparsa
A Lluch anèm,
Y à la Vèrge Maria
Adorarèm.

UNA SEUVATGINA.

XEREMIADES.

L'IGNORANCIA está d'enhòrabona. Una germana séua, encara que més jove, y més guapa, y més fanera, y més acreditada, s'ha dignat ocuparsè d'ets escrits de *Mestre Lluch*, qu'es firma *Lluch* perque parla de Lluch; y per evità confusions à *L' Ancora*, s'hauria d'havè firmat *Lluquet*, perque ni arriba encara à Lluch, ni per podè arribá à Lluquet té tot es sofre que s'es mesté.

Quant comensarem à lletgí ses retxes que mos dedica pensarem totduna sense volè amb aquell adagi mallorquí que diu: «*Qui 't vol mal te farà riure y qui 't vol bé 't farà plorá:*» y quant vérem que mos volia fé riure amb aquella ditada de mèl de *sàbia*, diguerem totduna: «Alèrta mosques» tenguent en conta ses moltes que n'hi ha enguañy, lo goloses que son de sa mèl, sa caló que fa y ses *diarrees* que reynan. A nòltros no mos agrada sa mèl perque empalaga, ni sa fèl perque mos sòl remoure sa *billis*, y preferim s'aygo clara de la veritat; y si es fresca, milló, dins es mes que mos trobám.

Aquelles prudents paraules, que vénen derrera després de sa ditada de mèl, mos haurían agradat de lo més si aquest estimat periòdich hagués estat més exacte en ses séues cites; perque francament, L'IGNORANCIA es tan ignorant que, per bé qu'ha fét y lletgit y tornat lletgí, no ha sabut afiná ahont era qu'ha dit, segons diu *L' Ancora*, que: «nòltros mallorquins no hauriam d'aná à *Lourdes* perqu'es francesos no vénen à Lluch.» y empra tot un parrafo llarch per combatre lo que no hem dit; y per donarmós à entenent es perqu'es francesos no vénen à Lluch, acaba dient que sa voluntat del Cèl es que la Mare-de-Deu de Lluch no tenga més devòts qu'els Balears, y sa de *Lourdes* tenga sa devoció d'els pòbles de tot el mon. Consequència d'axò, que diu *L' Ancora*, seria es que sa de *Montserrat* no podria tení per devòts més qu'es catalans; y sa del *Pilà*

ets aragonesos; y axò mos fa recordà d'aquell pagès qu' escoltant un sermó de la Passió, preguntat quant tothom havia romput en llàgrimes, es perqu' era qu' ell no plorava, contesta qu' era de vila estèrna y es sermó no anava per éll. Sa universalitat de devoció, que vòl *L' Ancora* fé exclusiva à la *Vèrge de Lourdes*, la té també sa del *Pilà* de Saragossa, y amb molts més motius qu' aquella, lo qual es indiscutible; y la ténen també totes ses Mares-de-Deus, per pòbres y arreconades qu' estigan.

Estám acordes amb tot lo que diu per llegitimá es viatge de *Lourdes*, però no per axò deu havè de desconeixe que lo que diguerem es la pura veritat; y cabalment sa ciència de la veritat es s' única que pretén contrà L' IGNORANCIA.

Aquesta, tornant recordá lo de «*qui 't vòl bé 't farà plorá*,» demana permís à *L' Ancora*, perque, com à germana més véya, y més esperimentada, y amb sa milló intenció del mon, li fassa notá un defectet que té perque procur corretjirlosè, qu' es còsa que li convé moltíssim.

Consisteix aquest defectet en que quant tracta ó parla de còses que pertañen à n' els interessos que defensa, tot heu veu coló de rosa y plè d' hermosura; es com una mare céga d'amor qu' estima tant els séus infants, que per ella no n' hi ha en el mon de més hermosos, ni de més ben educats, y totes ses malcriadeses que fan, son agudeses y vivós; y quant parla de còses contraris à n' es bell ideal que s' ha proposat tot heu veu més faest que no es, y alla ahont no hey ha més que sis de malicia ella n' hi veu cent y sis. Axò fa qu' es séu critèri no sia tan estimat com ser deuría, y vat' aquí sa rahó des perque, en sa peregrinació de *Lourdes*, tot heu ha vist tan bò y tan saborós fins à n' es punt de creure, en sa séua bona fé y milló voluntat, que no hey havia un sòls passatgé que no hey anás per pura devoció. Es convenient que reflexion que ses còses de sa nòstra societat, tal com está muntada, no son tan nètes de lletjura; y que si Nòstro Señor Jesuscrist dins dotze persones per éll triades n' hi trobá una de falsa; seguint sa mateixa proporció, ¿que té d' estrany que dins pròp de siscentos pelegrins, no triats, n' hi haja cinquanta ó xexanta qu' heu sían, no per devoció, sinó per seguí sa corrent de sa mòda, ó per curiositat, ó per vanaglòria, ó per altres fins y efectes que no sabèm? Axò es molt natural y consòna molt bé amb lo que passa dins aquest mon de misèries.

També diu qu' hem volgut fé antitètiques ses dues peregrinacions de Lluch y de *Lourdes*; y axò no es ecsacte. *L' Ancora*, digué: «Mallorquins, à *Lourdes*!» y nòltros hem dit: «Mallorquins, à *Lourdes*; però primé à Lluch, com à bons mallorquins.» Ara diu: «*Lourdes* y Lluch» y nòltros deym: «Lluch y *Lourdes*.»

Primé berenèm à ca-nòstra, qu' aquell

qui berena à ca-séua, axí mateix podrà quedá bé en es diná, si es convidat, à taula estèrna; quant al contrari, si guarda es berena per quant haurá dinat bé, li pòt succehí que no puga ni berená, ni sopá. Y sinó, es temps mos farà de testimòni. Ja 'n tornarèm parlá dins es corredós de Lluch.

*
**

Hem rebut es siguent escrit:

QUATRE PARAULES À «L' ANCORA.»

Som un amich de Mèstre Lluch, qu' es un hòmo de bé à carta cabal, y no puch sufri que ningú l' espulsi quant éll no va à s' era, ni li fassen dí lo que no ha dit, ni li tòrsin es patriotisme de bona casta que té. ¡No'n faltava altre!

Qualcú molt prim de gust y curt de gèni, l' ha enfilada per sa punta lletgint escrit à L' IGNORANCIA que ses peregrinacions à *Lourdes* son còsa de mòda. ¡Hòmo de Deu! no convé prendre may s' òlla per s' ansa que crema; que Mèstre Lluch no digué sa paraula *mòda* en cap mal sentit, ni criticá ses peregrinacions, sinó que diu que com es apassionadíssim p' es culto de la Mare-de-Deu, admèt qualsevòl demostració que se fassa en son obsèqui.

Jò no diré si es mòda ò nó aná 'vuy díà à *Lourdes*, però sí puch dí qu' altres aparicions maravoloses, altres santuaris d' anomenada tengueren altre temps tan bona acohida y foren tan concorreguts com es de *Lourdes*, y havèm de tení en conta qu' antigament se valia molta devoció per fé un romiatge, perqu' era còsa d' estirarsè ses cames, ampará sòl y serena, y menjá pòca sustancia; ara en vapor de primera, en *tren expres*, y fondes *confortables*, fa aná de rey. ¡No n' hi ha pòca de diferència!

No diré que sia mòda aná à *Lourdes*, però sí que sa gent corre à veure lo derré, y que lo més nòu guaña. A una ciutat miráren en tan bòn uy à un predicadó, (dich miráren perque molts no l' entenían) que quatre hòres ántes de pujá à sa tròna, l' Iglesia ja estava plèna, y axò qu' à n' aquella ciutat hey havia capellans que predicavan clá y llampant; y per ventura, per axò mateix, molts escoltantlòs s' adormían; y tan paraula de Deu era sa d' un com sa de s' altre. Axò sí, es primé feu com ets estèls amb coua.

A mí me pareix que tant Mare-de-Deu es sa qu' invocám amb un títol com amb un altre, y que Deu escoltará ses pregaries que fassèm à sa Mare dins ca-nòstra, si les feym amb fé y confiança. D' axò en son testimòni es milenás de presentayes penjades p' es camarins de ses Iglesias de Lluch, Pollènsa, Sant Salvadó d' Artá, Bonanova, y moltes altres.

Es qui escrigué s' article de *L' Ancora* quant comensa s' apart que diu «Nota L' IGNORANCIA,» me fa s' efecte d' un soldat que vénta es sabre uys cluchs, y pegant al ayre pensa ferí un inimich, y llavò canta victòria. He contades vintidues retxes d' arguments per rebatre lo que no digué Mèstre Lluch; axò es qu' axí com es francesos no venían à Lluch, tampòch havíam d' aná nòltros à *Lourdes*. Un' altre vegada li aconsey no frissi tant de trèure ses armes ò peguí més dret.

Amb lo que diu d' antitèssis en ses peregrinacions, me pareix que tampòch l' acèrta. Si es antitèssis dí que per aná à *Lourdes* hey van ben asseguts y tròban es camí molt plá, que còsta es viatge un grapat de doblés, y qu' aquells anirán à mans extrangeres y que per aná à Lluch s' han

d' esmolá es potons, qu' es camí es un pòch sobradet, que 's viatge còsta una misèria y qu' aquesta misèria caurá dins sa butxaca de quatre mallorquins que se guañan la vida menant un carro ò venguent aygo fresca, si axò es antitèssis, *convenido*; però en aquest cas s' antitèssis está entre es mèdis y no amb so fí de ses peregrinacions qu' es doná glòria à Deu honrant à sa Mare.

Però lo que més pica es suposá qu' es patriotisme de Mèstre Lluch es interessat y humá. ¿Es per ventura patriotisme humá desitjá que s' acab sa capella comensada dins sa garriga des Castell y abogá per sa d' els que viuen à s' Hostalet? y ara poría afegí qu' es d' Alcudia tenen s' Iglesia arruinada, que à Santa Catalina faltan fòrses per acabá sa nòva, qu' à Sòn Nicolau no pòren més amb sa séua, que à s' Hòrt des Cá en desitjan una, qu' à ses Salines pòsan una pedra cada any, y qu' à altres viles com Estalenchs, Son Servera, etc.; no pòren passá en sa que tenen.

¿Per ventura es patriotisme humá de Mèstre Lluch consisteix en dí, fent un càlcul, qu' es parey de mils duros que podrián estalviá es peregrins de *Lourdes*, y que quedarán dins ses fondes de Fransa, convertits en pedres, podrián acabá ses Iglesias anomenades, ahont se daría culto à Deu y à Maria? Jò el tròb un patriotisme de bona lley.

EN TÒNI PAU. (*)

*
**

Es vecins de s' Hostalet també pareix que van animats perque tractan de tení tapada tota sa séua iglesieta per sa festa de la Mare-de-Deu d' Agost, confiant en que varios señós coneguts no los deixaran en sos séus apuros.

Bé heu fan axí. La Providència no falla may.

*
**

S' indicació que férem dissapte passat sobre sa capelleta de sa còsta des Castell de Bellvé, va produhí es séu efecte, perque l' ondemá hey pujaren varies families à veurerlè, y a n' es pareixe, tractaren de fé qualche còsa de profit perque aquell monument pas envant.

Axí mos agrada.

*
**

Señós Batles nòus de la part forana: Los recomanám un assunto qu' enguañy es del major interés per ses viles que vostès comensan à retgí.

S' estiu d' ara se presenta del tot mal sá; y s' es mesté evitá el que se desxondeixcan cambres de sanch, tercianes, pútrides, tifoideas, y altres malalties mortals.

Una visita detinguda de basses y cunetes des camins carretés y tandés. Un altre en es famés de dins la vila y fora vila. Sa netedat d' ets assolls de porchs y porcellins. S' escuró de ses síquies de canalisació y safareitjos. S' agraná es carrés de la vila cada dí, y es ferhó dú tot ben net y ben adosat, ha de contri-

(*) Convé no confondre aquest nòm amb aquell altre célebre de L' IGNORANCIA, Pau de la Pau, perque no es el mateix:

buhí à que no es desrollin aquelles malalties dins aquest estiu.

No perdin aquest encàrrech de vista, encara que los ho diga un ignorant.

*
**

¿Qu' ha passat enguañy dins Mancò, qu' es dia de Sant Juan no hey va havè aquella festa de costum que s' estilava cada any?

No heu sabèm, però mos agradaria es sebrerhó perque son tauts es qui son quedats fallons d' aquesta féta, que per allà no 's parla d' altre cosa.

¡Ell que vos penseu! Ses xeremies ja estavan inflades y à punt de soná, sa masseta des tamborino à punt de caure, ses fadrines enlestides per ballá; y axu-xí, còp en sech, vé una ordre suspenent es ball y sa festa. ¿Y sabeu per quin motiu va essè? Ydò diuen males llengos que perque sa dòna d' un obré estava costi-pada, y no hey podia assistí, y per axò ja no volgué que se fés sa festa.

Si es vèra aquesta com mos ho asseguran persones de tota confiança, no es mala broma per ses atlòtes de Mancò. Jò no 'l voldria pús per obré à n' aquest individu qu' es com es cá de s' hortolá que no rohega ni deixa rohegá.

*
**

Es bañs de sa Portella ja están ubèrts. Ja sabeu d' ets altres anys qu' es séu dueño Don Francesch Llompert se destexina de cada dia més perque tothòm puga nadá amb comoditat.

¡Hala ydò! à pegá quatre sóteles falta gent!

*
**

P' es camí de Buñola hey ha cèrts tròssos de paret véya qu' amenassan esclafá es qui n' passa.

Dins un carré de sa Vileta també hey ha una casa, y pròp d' una escola de nins, que també vol caure.

Y d' altres qu' encara que les tenim denunciades s' aguantan amenassant sa vida de tothòm.

*
**

Suplicám al señó Municipal des barrio des carré des Moré, qu' hey fassa una qu' altre passeljadeta, à fi d' evitá ses agudeses que cèrts *gracioses* cometen, escopint demunt ses persones que tranquilament passen per dit carré.

¡Ell encara no fa dos mesos que férem públich aquest fet! ¡Si voldrán ferse *cèlebres* aquestes *gracioses* cometent ets abusos que ja duym apuntats! ¡O es que volen veure *mapat* amb lletres de mòtlo es séus nòms!

¡Alèrta mosques, que ja es sa segona amonestació!

*
**

Sa féta que feren diumenge passat à n' es barrio de la Concepció y Sitjar, vá essè cosa lluhida; y además des balls de

boleros y de sa música des cadafal, à qualque casa particula feren també concerts de bòn instruments y de bòn tocadós.

Un altre miracle de la Mare-de-Deu de Lluch

dedicat à n' els pelegrins que fan contes d' anarhi desde Caymari.

Un homo estava gelós de sa séua hermosa dòna, sense motiu; perqu' ella se portava amb éll lo milló que sabia. Es marit però, obcecat, resolgué matarla y ferhó de manera que no es pogués averiguá que fós éll es parricida. Per lográ sos intents perversos proposá s' auá à Lluch en peregrinació. Sa séua dòna ley acompaña, y quant foran dalt es Gran, à escuses de mostrarli sa gran altaria d' aquella peña y fondaria immensa d' aquell precipici, li doná una sempenta y ley tirá cap-avall.

Proseguí son camí com si tal cosa, tot satisfet d' haverla castigada per sa infidelitat qu' éll havia somiada; y quant entrá dins l' Iglesia de Lluch, va trobá sa dòna, bona y sana, ajonayada devant la Mare-de-Deu.

De llavò ensá à n' aquell paratge li donan es nòm de *Es salt de la bella dòna*.

CRIDES.

BAÑS DE MAR DE SA PORTELLA.

Dijòus passat s' obrí aquest acreditat Establiment de bañs de mar, devant sa Portella, en el qual tots els señós Bañistes hey trobarán, com ets anys anteriós, bòn servici, comoditat y netedat.

Ses families ó persones que vulgan emprá es carruatges de la casa per aná y vení heu podran dí en prendre sa papeleta d' abono, y per un prèu mòdich ó petita retribució, les anirán à cercá y les tornarán à ca-séua amb sa major puntualitat.

Solament es nins que no hajan fet cinch anys podran nadá tots nuus; perqu' es qui los hajan fets haurán d' usá calsonets de nadá.

Es bañs econòmichs des Raconet, per señores totes sóles, aviat també quedarà ubèrt al servici públich.

Dins s' Establiment no hey pòden entrá animals molests ni que perjudiquin sa netedat y bònnes condicions higièniques de s' Establiment.

TARGETES DE VISITA

à n' es quinze minuts y à n' es prèus sigüents:

100 targetes blanques ó colós. . . 6 rs.

100 targetes endolades. 10 rs.

HEREUS DE DON GABRIEL ROTGER,
CADENA, 11.

PORROS-FUYES.

SOLUCIONS Á LO DES NÚMERO PASSAT.

GEROGLIFICH.—*Ningú la Sma. Trinitat pòt negá.*

SEMBLANSES.—1. *En que té l'unets.*

2. *En qu' adoban caquetes.*

3. *En qu' hey ha Arnaus.*

4. *En qu' hey ha Pous.*

XARADA.....—*Es-co-lá.*

PREGUNTES...—1. *Es de fuy y mare y es de gènre y sògre.*

2. *Una señora amb cordoncillos d' or.*

3. *Fé llum à un cègo.*

CAVILACIÓ....—*Vallori.*

FUGA.....—*Si no ets casto sies cauto.*

ENDEVINAYA.—*Sa lletra A.*

GEROGLIFICH.

... V Quin C I III D 8

SEMBLANSES.

1. *¿En que s' assembla Sant Cristòfol à sa Calatrava?*

2. *¿Y es caletrevins à ses féstes de carré?*

3. *¿Y ses dònes à n' es caletrevins?*

4. *¿Y es caletrevins à n' es capellés?*

ECSEMÉ.

XARADA.

Sa primera y sa quarta

La má casi sempre en fá;

Segona, quarta, tercera,

Animal que sab cantá;

Sa segona per sí sola

Es animal casolá;

Y sa primera y segona

També ley podèm contá;

Es tot es un instrument

Que no 's gens bò de tocá.

OMRELLIUG ACOR.

PREGUNTES.

1. *¿Quina propietat ténen es números quadrats quant los disminueixen d' una unitat?*

2. *¿Quin' altre propietat ténen aquests números en vés des número 5?*

3. *¿Quin' altre propietat ténen es quadrats impars?*

CAVILACIÓ.

¡MARE!

Compòndre amb aquestes lletres un llinatge.

FUGA DE CONSONANTS.

a.o. .e .e.e .n.a.a .e.e .e.a

ENDEVINAYA.

Jò som lo que diferència

Ets hòmos d' ets animals;

Jò som qui co-lòch ets hòmos

A puestos baixos y alts.

Jò tench una bona mare,

Y dues germanes també;

No pòt parlá amb les gents

Sa persona que no 'm té.

UN BUÑOL FRANCÉS.

(*Ses solucions dissapte qui vé si som plus.*)

14 JUNIOL DE 1883.

Estampa d' En Pere J. Gelabert.